

de l'IQT no són comparables amb els nous resultats, tot i que les diferències amb els resultats no són gaire accentuades.

En síntesi, els resultats de l'IQT del 2019 suposen una clara millora de la qualitat del treball en els tres escenaris acordats i seguint les ponderacions establertes. A l'annex es poden consultar els resultats corresponents a cadascun dels indicadors i comprovar com l'escalada de posicions relatives és una realitat. (Vegeu [l'Annex estadístic dels IQT](#))

2.

ANÀLISI DEL MERCAT DE TREBALL DE LES ILLES BALEARS

A continuació, s'analitza amb més detall, a partir de l'Enquesta de població activa (EPA), l'ocupació en funció de cada situació laboral; l'estacionalitat; la temporalitat; les persones ocupades i assalariades per jornada, per gènere i per sector d'activitat; l'atur registrat, i els fluxos d'entrada i de sortida del mercat de treball de les Illes Balears.

2.1.

L'OCUPACIÓ PER SITUACIONS LABORALS

Segons les dades de l'Enquesta de població activa, del total de 571.200 treballadors ocupats l'any 2019, 470.900 van ser assalariats, una dada que representa el 82,4 % del total de persones ocupades a les Bale-

ars. Respecte al 2018 augmenta el nombre de treballadors assalariats un 3,1 %, mentre que cau el nombre de treballadors per compte propi (-3,2 %) per tercer any consecutiu. (Vegeu el quadre [II-21](#).)

Dins del col·lectiu de treballadors assalariats, els del sector públic experimenten un augment respecte del 2018 de 4.200 efectius, un 5,9 %, mentre que els assalariats del sector privat ho fan en 9.800 treballadors, que en termes relatius equival a un creixement del 2,6 %.

D'altra banda, entre els treballadors ocupats per compte propi, el nombre dels que treballen dins la categoria d'ocupadors s'ha situat en les 34.600 persones, la qual cosa significa un augment del 0,3 % respecte de l'any 2018. En la categoria dels empresaris sense assalariats, que són 63.400 persones —el 63,4 % del total de treballadors per compte propi—, es produeix, en canvi, un descens del 4,7 % en relació amb l'any anterior.

2.2.

L'ESTACIONALITAT

L'estacionalitat és un fet indiscutible que forma part del model econòmic de les Balears i que es dona de manera més accentuada a les illes menors, on la temporada turística té una durada més curta que a Mallorca. Els efectes laborals de l'estacionalitat són prou coneguts: més dificultats per sumar períodes de cotització, amb els efectes induïts que això produeix sobre els nivells de protecció social, entre d'altres.

QUADRE II-21. TREBALLADORS OCUPATS PER SITUACIÓ LABORAL A LES ILLES BALEARS (2016-2019)

	2016	%	2017	%	2018	%	2019	%
Total de treballadors	530,6	100,0	537,5	100,0	560,1	100,0	571,2	100,0
Treballadors per compte propi: total	106,6	20,1	105,4	19,6	103,1	18,4	99,8	17,5
Treballadors per compte propi: ocupador	35,2	33,0	38,1	36,2	34,5	33,5	34,6	34,7
Treballador per compte propi: empresari sense assalariats o treballadors independents	68,4	64,1	63,9	60,7	66,4	64,4	63,3	63,4
Treballadors per compte propi: membre de cooperativa	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Treballadors per compte propi: ajuda familiar	2,6	2,4	3,3	3,2	2,2	2,1	2,0	2,0
Total assalariats	424,0	79,9	432,2	80,4	456,8	81,6	470,9	82,4
Assalariats del sector públic	67,6	15,9	65,6	15,2	71,7	15,7	75,9	16,1
Assalariats del sector privat	356,4	84,1	366,6	84,8	385,1	84,3	394,9	83,9
Una altra situació	0,0	0,0	0,0	0,0	0,3	0,1	0,5	0,1

Font: Enquesta de població activa, INE

* Situació professional actual i percentatge respecte a la mitjana anual.

Així doncs, al mes de juliol del 2019 a les Illes Balears hi ha un 36,7% més de treballadors d'alta a la Seguretat Social que al mes de desembre, fet que no es dona en el conjunt d'Espanya, on l'afiliació del desembre just supera en un 0,1% la del juliol. Es donen diferències per illes, històricament les Pitiüses presenten el nivell més elevat d'estacionalitat: Formentera (173,1%) i Eivissa (88,0%), seguides de Menorca (46,8%) i Mallorca (28,5%). (Vegeu el quadre II-22.)

2.3.

LA TEMPORALITAT

Pel que fa a la temporalitat, el 27,0% del total d'assalariats de les Balears del 2019 ha tingut un contracte temporal, un percentatge que representa un descens d'1,4 punts respecte de la taxa del 2018. Tanmateix, les Illes Balears se situen 0,7 punts per sobre de la mitjana estatal de temporalitat i són la setena comunitat autònoma amb la taxa més elevada. Madrid (19,5%) i Catalunya (21,6%)

són les comunitats autònomes amb les taxes de temporalitat més baixes. A més, la taxa de temporalitat de les Balears és més elevada en el segon i, sobretot, tercer trimestre de l'any, que es corresponen amb els trimestres de més activitat turística. (Vegeu el quadre II-23. i el gràfic IIA-7.)

Per seccions econòmiques, les que presenten una temporalitat més gran són la construcció —amb un 45,6% del total d'assalariats amb contracte temporal—, seguit en segon lloc per altres serveis (31,0%) i l'Administració pública, educació i activitats sanitàries (28,5%). En canvi, les branques de la indústria són les que presenten un índex de temporalitat més baix.

D'altra banda, els treballadors estrangers presenten una taxa de temporalitat significativament superior a la dels treballadors de nacionalitat espanyola, amb un 37,6% i 24,2%, respectivament. Finalment, pel que fa al tipus de sector (públic o privat), s'observa com el 2018 el sector públic presenta una taxa de temporalitat més alta, amb un 30,4% respecte del sector privat, que és del 26,4%, per segon any consecutiu. (Vegeu el quadre II-24.)

QUADRE II-22. ÍNDEX D'ESTACIONALITAT A LES ILLES BALEARS PER ILLA (2019)

	Treb. juliol	Treb. des.	% var. jul.-des.
Illes Balears	589.242	431.023	36,7
Mallorca	454.077	353.390	28,5
Menorca	39.620	26.987	46,8
Eivissa	86.215	45.857	88,0
Formentera	6.904	2.528	173,1
Espanya	19.290.343	19.261.636	0,1

Font: Tresoreria General de la Seguretat Social

QUADRE II-23. ASSALARIATS (MILERS) PER TIPUS DE CONTRACTE I COMUNITAT AUTÒNOMA (2018-2019)												
2018						2019						
	Total		Indefinit		Temporal		Total		Indefinit		Temporal	
	Val. absolut*	%	Val. absolut*	%	Val. absolut*	%	Val. absolut*	%	Val. absolut*	%	Val. absolut*	%
Total	16.234,2	100,0	11.882,3	73,2	4.351,9	26,8	16.670,5	100,0	12.293,6	73,7	4.376,9	26,3
Andalusia	2.511,7	100,0	1.612,2	64,2	899,5	35,8	2.579,4	100,0	1.669,0	64,7	910,4	35,3
Aragó	480,3	100,0	357,5	74,4	122,8	25,6	492,4	100,0	382,2	77,6	110,2	22,4
Astúries	315,7	100,0	237,1	75,1	78,6	24,9	314,1	100,0	234,0	74,5	80,1	25,5
Illes Balears	456,8	100,0	326,9	71,6	129,9	28,4	470,9	100,0	343,6	73,0	127,2	27,0
Illes Canàries	778,2	100,0	532,3	68,4	245,9	31,6	780,5	100,0	538,2	69,0	242,3	31,0
Cantàbria	199,4	100,0	149,0	74,7	50,4	25,3	204,7	100,0	154,1	75,3	50,6	24,7
Castella i Lleó	795,6	100,0	594,8	74,8	200,8	25,2	807,6	100,0	605,3	74,9	202,4	25,1
Castella-la Manxa	651,1	100,0	465,5	71,5	185,6	28,5	686,6	100,0	496,4	72,3	190,2	27,7
Catalunya	2.834,1	100,0	2.213,8	78,1	620,2	21,9	2.918,8	100,0	2.287,9	78,4	630,9	21,6
Com. Valenciana	1.687,9	100,0	1.202,1	71,2	485,8	28,8	1.741,9	100,0	1.255,8	72,1	486,2	27,9
Extremadura	299,9	100,0	193,5	64,5	106,4	35,5	307,1	100,0	202,4	65,9	104,8	34,1
Galícia	862,4	100,0	633,3	73,4	229,0	26,6	878,3	100,0	645,8	73,5	232,5	26,5
Madrid	2.659,7	100,0	2.132,4	80,2	527,3	19,8	2.756,4	100,0	2.218,0	80,5	538,3	19,5
Múrcia	506,7	100,0	339,1	66,9	167,6	33,1	519,3	100,0	348,6	67,1	170,7	32,9
Navarra	240,9	100,0	183,0	76,0	57,9	24,0	245,5	100,0	182,4	74,3	63,0	25,7
País Basc	790,9	100,0	586,4	74,2	204,4	25,8	801,6	100,0	606,7	75,7	194,8	24,3
La Rioja	115,4	100,0	86,5	75,0	28,8	25,0	117,6	100,0	88,3	75,1	29,3	24,9

Font: Enquesta de població activa, INE

QUADRE II-24. TAXES DE TEMPORALITAT PER SECCIONS D'ACTIVITAT, NACIONALITAT I TIPUS DE SECTOR A LES ILLES BALEARS (2017-2019)

	2017	2018	2019
Total	26,5	28,1	29,3
Agricultura, ramaderia, silvicultura i pesca	45,8	31,0	16,3
Indústria alimentació, tèxtil, cuir, fusta i paper	10,5	18,5	12,4
Indústria extractiva, química, farmacèutica, cautxú i plàstics, subministrament d'energia, aigua i residus	18,8	15,3	9,4
Construcció de maquinària, equip elèctric i material de transport; instal·lació i reparació industrial	29,7	24,8	12,9
Construcció	55,2	43,4	45,6
Comerç a l'engròs i al detall, reparació d'automòbils, hostaleria	29,9	26,4	26,7
Transport i emmagatzematge, informació i comunicacions	23,3	28,0	21,9
Intermediació financera, assegurances, activitats immobiliàries, serveis professionals, científics i altres	23,0	23,1	19,3
Administració pública, educació i activitats sanitàries	27,8	31,7	28,5
Altres serveis	23,5	30,1	31,0
Nacionalitat			
Espanyola o doble	28,0	26,5	24,2
Estrangera	34,4	35,6	37,6
Tipus de sector			
Sector públic	27,2	32,1	30,4
Sector privat	29,6	27,7	26,4

Font: Enquesta de població activa. INE

Les dones de les Balears —amb un 28,2 % d'assalariades amb contracte temporal sobre el total d'assalariades— mostren una taxa de temporalitat superior a la dels homes (26,0%), la qual el 2019 experimenta una notable caiguda. Aquesta circumstància també es dona en el conjunt d'Espanya, on les dones presenten en tota la sèrie històrica una taxa de temporalitat superior a la des homes. Cal remarcar que durant l'any 2019 la taxa de temporalitat femenina de les Balears ha pujat 0,6 punts, mentre que la masculina cau 3,2 punts percentuals. (Vegeu el quadre II-25.)

Per tipus de jornada, la taxa de temporalitat en la jornada parcial és 20,9 punts superior a la dels treballadors a jornada completa, una diferència que s'ha accentuat respecte de l'any 2018 i per quart any consecutiu. L'any 2013 aquesta diferència va assolir els 25,7 punts. Respecte al 2018, cau 1,8 punts la taxa de temporalitat dels treballadors a jornada completa, mentre que s'apuja 1,7 punts la dels que treballen a jornada parcial. (Vegeu el quadre II-26.)

QUADRE II-25. TAXES DE TEMPORALITAT DELS ASSALARIATS A LES ILLES BALEARS PER SEXE (2013-2019)

	Total	Home	Dona
2013	25,1	25,3	24,8
2014	25,9	28,4	23,4
2015	26,5	29,7	23,1
2016	28,1	30,4	25,7
2017	29,3	31,4	27,0
2018	28,4	29,2	27,6
2019	27,0	26,0	28,2

Font: Enquesta de població activa, INE

QUADRE II-26. TAXES DE TEMPORALITAT DELS ASSALARIATS A LES ILLES BALEARS PER TIPUS DE JORNADA (2013-2019)

	Total	Jornada completa	Jornada parcial
2013	25,1	21,3	47,0
2014	25,9	23,0	42,2
2015	26,5	25,0	34,6
2016	28,1	26,7	37,2
2017	29,3	27,3	41,4
2018	28,4	26,2	43,7
2019	27,0	24,4	45,3

Font: INE, enquesta de població activa.

Pel que fa als grups d'edat, els més joves són els que assoleixen les taxes més altes. Així, el grup de treballadors de 16 a 24 anys presenta la taxa més elevada (70,4%), com es reflecteix al gràfic corresponent. En el cas de les persones de mitjana edat, la taxa es redueix i continua perdent pes també per al col·lectiu de majors de 55 anys, que són els que presenten una taxa de temporalitat més baixa (14,0%). (Vegeu el gràfic IIA-8.)

2.4.

ELS OCUPATS I ELS ASSALARIATS PER TIPUS DE JORNADA, PER GÈNERE I PER SECTOR ECONÒMIC

L'any 2019 el nombre de persones ocupades a jornada completa a les Illes Balears és de 498.900, mentre que a jornada parcial són 72.300 ocupats. Per tant, la taxa de parcialitat se situa en el 12,7%. En el cas dels assalariats, aquesta taxa assoleix el 12,5%. Es dona un repunt de la taxa de parcialitat de 0,6 punts respecte al 2018 i romp una tendència de tres anys consecutius de descensos. De fet, el nombre de treballadors a jornada parcial creix respecte al 2018 per primera vegada després de tres anys consecutius de descensos interanuals, mentre que el dels que treballen a jornada completa augmenta també per setè any consecutiu. (Vegeu el quadre II-27.)

Per sexe, del total de 67.615 treballadors a jornada parcial, 50.600 són dones (el 70,0%). És a dir, 7 de cada 10 ocupats a jornada parcial de les Balears és una dona.

Per comparació, en el conjunt d'Espanya el pes de les dones sobre el total d'ocupats a temps parcial és del 74,2%. Dit d'una altra manera, la taxa de parcialitat femenina assoleix el 19,5% a les Balears, mentre que la masculina és del 7,0%. La diferència que hi ha entre ambdues taxes és considerable i es manté en el temps, ja que d'ençà del 2007 ha oscil·lat entre els 11 p. p. i els 16 p. p., el que implica que les dones han de patir les conseqüències d'aquesta contractació, que tindrà efectes tant en la seva trajectòria professional com en les futures prestacions a percebre, entre d'altres.

D'altra banda, si es compara el pes dels assalariats sobre el total d'ocupats, s'observa que les dones mostren una taxa més alta de salarització (85,6%) que els homes (79,8%) el 2019. Aquest fet es repeteix en tota la sèrie històrica estudiada. Tanmateix, respecte al 2018 cau el nombre tant d'homes com de dones no assalariades —un -3,4% i -2,2%, respectivament—. Fàcilment, es pot comprovar la presència minoritària de les dones en l'activitat empresarial¹⁰, un 14,4% del total de les dones ocupades a la nostra comunitat autònoma i un 20,1% en el cas dels homes.

Per sector d'activitat econòmica, les dones ocupades es concentren en un 93,6% en el sector de serveis. Aquest percentatge assoleix el 94,6% si només es tenen en compte les assalariades. En canvi, per al col·lectiu masculí els serveis aglutinen el 71,1% dels ocupats i el 72,2% dels as-

10. Es compten les categories següents: ocupador, empresari sense assalariats o membre de cooperativa.

salariats. Ara bé, els majors increments d'ocupats respecte al 2018 es produeixen en el sector de la construcció, que creix un 33,3 % en el cas dels homes i un 7,8 % en

el cas de les dones. Tanmateix, la presència femenina en el sector de la construcció es redueix a un 9,9 % sobre el total d'ocupats en el sector. (Vegeu el quadre II-28.)

QUADRE II-27. OUPATS I ASSALARIATS A LES ILLES BALEARS PER TIPUS DE JORNADA I PER SEXE (2012-2019)

	Ocupats				Assalariats				No assalariats			
	Jornada completa		Jornada parcial		Jornada completa		Jornada parcial		Jornada completa		Jornada parcial	
	Homes	Dones	Homes	Dones	Homes	Dones	Homes	Dones	Homes	Dones	Homes	Dones
2012	238.191	165.149	19.012	49.496	180.137	139.896	12.605	42.917	58.054	25.253	6.407	6.579
2013	236.644	173.825	21.362	43.987	176.774	149.856	17.023	38.594	59.870	23.969	4.339	5.393
2014	238.686	176.139	18.262	49.793	180.682	148.266	13.748	44.736	58.004	27.873	4.514	5.057
2015	253.245	184.442	18.986	52.933	191.679	149.276	16.022	47.821	61.566	35.166	2.964	5.112
2016	263.776	198.159	21.741	46.912	203.434	162.382	17.622	40.541	60.342	35.777	4.119	6.371
2017	271.713	197.612	19.953	48.272	204.556	167.773	17.046	42.820	67.157	29.839	2.907	5.452
2018	282.792	209.739	16.886	50.729	221.587	177.224	12.855	45.089	61.205	32.515	4.031	5.640
2019	289.400	209.500	21.700	50.600	232.092	179.786	16.024	42.959	57.300	29.700	5.700	7.600

Font: Enquesta de població activa, INE

QUADRE II-28. OUPATS I ASSALARIATS A LES ILLES BALEARS PER SECTORS ECONÒMICS I SEXE (2018-2019)

	Ocupats				Assalariats			
	Homes		Dones		Homes		Dones	
	2019 (milers)	% de var. 19-18	2019 (milers)	% de var. 19-18	2019 (milers)	% de var. 19-18	2019 (milers)	% de var. 19-18
Total	311,1	3,8	260,1	-0,1	248,1	5,8	222,7	0,2
Agricultura	4,2	-43,2	1,6	15,2	3,6	-42,0	0,8	1135,9
Indústria	27,8	-8,7	9,3	-5,5	22,4	-5,1	7,4	-12,5
Construcció	58,0	33,3	5,7	7,8	43,1	32,0	3,9	-16,6
Serveis	221,1	1,3	243,5	-0,2	179,1	4,1	210,7	0,7

Font: Enquesta de població activa, INE

2.5.

L'ATUR I LES DEMANDES D'OCUPACIÓ

L'any 2019 es tanca amb una mitjana de 88.354 demandants d'ocupació registrats a les oficines del SOIB. Això suposa un increment del 2,6% respecte al 2018. És la primera vegada que es dona un increment del nombre de demandants d'ocupació des del 2012 i es romp una tendència de sis anys consecutius de descensos interanuals. Del total de demandants, un 57,0% correspon als demandats d'ocupació no ocupats, els anomenats DONO¹¹; el 39,0% ja tenen una ocupació (fixos discontinus i altres), i la resta (el 4,0%) són persones amb una disposició limitada (per exemple estudiants) o bé que demanen una ocupació específica.

Respecte al 2018 es donen situacions diferents. Augmenta amb més intensitat el col·lectiu de demandants ocupats (+5,0%), i, dins d'aquests, els demandants fixos discontinus (+7,4%), atès que cau el nombre d'altres demandants ocupats (-2,0%). Li segueixen els demandants amb una disponibilitat limitada (+4,6%) i, finalment, els demandants no ocupats (+0,9%), tot i que dins d'aquest col·lectiu l'atur registrat es manté estable respecte al 2018. (Vegeu el quadre II-29.)

Si ens centram en les xifres d'atur registrat el 2019, les Illes Balears tanquen amb una

mitjana anual de 48.640 persones aturades. La dada d'aquest any suposa una estabilització dels nombres del 2018, que se situen en la mateixa xifra que el tancament del 2018 i es mantenen per sota de la quantitat del 2008. El 2012 es va assolir el màxim històric d'atur registrat, amb una mitjana anual de 87.544 persones. Les Illes Balears es caracteritzen per ser la comunitat autònoma on la caiguda de l'atur ha estat més intensa. De fet, el 2019 continua sent l'única comunitat autònoma amb una xifra d'atur registrat inferior al 2008, concretament del -1,0%, perquè en el conjunt d'Espanya encara es troba un 24,0% per sobre.

La distribució de l'atur per illes reflecteix, com és natural, el pes de la població. Així, Mallorca és l'illa amb major pes de l'atur (80,4%), seguida d'Eivissa (11,7%), Menorca (7,4%) i Formentera (0,4%). L'atur cau en totes les illes —tret de Mallorca, on es produeix un increment del 0,5%— i de manera més intensa a Formentera (-12,3%), seguida d'Eivissa (-2,3%) i Menorca (-0,6%). Així doncs, aquesta tendència de fons de reduccions importants de l'atur que feia sis anys que es produïa a totes les illes —malgrat que el 2018 de manera més moderada— es romp i es tendeix a una estabilització de les xifres.

Per sexe, els homes han experimentat un lleuger increment interanual del 0,3% de l'atur registrat, mentre que les dones registren un descens (-0,2%). El 2019 les dones representen un 55,7% del total de l'atur registrat. Les dones havien estat majoria a les llistes d'atur fins al 2008, quan l'arribada de la recessió econòmica —pel gran impacte que va tenir en la construcció, que és un sector predominantment

11. Com a demandants no ocupats —segons la terminologia del Ministeri d'Ocupació i Seguretat Social— s'inclouen les categories d'aturats registrats i altres no ocupats (demandants d'una jornada inferior a 20 hores, demandants estudiants, demandants de serveis previs a l'ocupació). Els altres no ocupats són els demandants de feina que en l'EPA es considerarien aturats.

masculí— va provocar grans increments d'atur entre els homes. Així, entre el 2008 i el 2013, ambdós inclosos, el col·lectiu masculí aturat supera el femení. A partir del 2014, una vegada que s'entra en un període de reactivació, tornen a ser les dones les que proporcionalment resulten més afectades per les situacions d'atur. La xifra d'atur d'homes es presenta un 15,2 % per sota de la del 2008, mentre que la de dones aturades encara se situen un 14,3 % per sobre. (Vegeu el quadre II-30.)

Per grups d'edat, el major pes dels aturats es correspon amb el grup majoritari —el de 25 a 54 anys—, que representa un 65,1 %; el segueix el grup de majors de 55 (el 23,1 %), i el de joves (11,8 %). En termes interanuals, l'atur cau en el grup de 25 a 54 anys (-0,7 %), i puja a la resta, sobretot en el grup més gran —de 55 i més anys (+1,8 %)—, seguit dels menors de 25 anys (+0,3 %).

Els majors de 55 anys són els que han patit més durament els efectes de la crisi i continuen el 2019 amb xifres d'atur

molt superiors al 2008, concretament un 40,8 % per sobre. En canvi, el col·lectiu més jove ja ha recuperat amb escreix les xifres anteriors a la crisi i el 2019 els menors de 25 anys se situen un 51,1 % per sota de la quantitat d'atur del 2008. També s'ha de tenir en compte a l'hora d'analitzar aquestes dades el progressiu envelliment de la població de les Illes Balears amb una reducció dels joves i un increment de la població en els grups de més edat.

El 2019 l'atur de llarga durada representa el 24,9 % del total d'atur registrat, 10,5 p. p. per sobre del valor del 2008 (14,4 %). Les Balears continuen com la comunitat autònoma amb el menor percentatge d'aturats de llarga durada sobre el total d'atur registrat, molt per sota la mitjana nacional (39,9 %). El 2019 és el cinquè any que aquest indicador es redueix interanualment (-2,0 p. p.). A més, el ritme de reducció de l'atur de llarga durada és més intens que el del conjunt d'atur registrat, que ha estat del -7,7 %, mentre que l'atur registrat es manté respecte al 2018. (Vegeu el quadre II-31.)

QUADRE II-29. EVOLUCIÓ DELS DEMANDANTS D'OCUPACIÓ SEGONS EL COL·LECTIU (2013-2019)

	Total	Ocupats		Disp. limitada / Demanen ocup. espec.	Demandants de feina sense ocupació		
		Fixos discontinus	Altres		Total	Altres no ocupats	Atur registrat
2013	123.095	24.500	9.947	4.649	83.999	1.718	82.282
2014	113.663	24.073	8.384	4.134	77.073	1.668	75.405
2015	105.406	24.252	8.449	3.957	68.748	1.645	67.103
2016	95.549	23.846	8.296	3.629	59.778	1.462	58.316
2017	88.098	23.945	8.080	3.405	52.668	1.177	51.491
2018	86.075	24.654	8.131	3.390	49.900	1.258	48.641
2019	88.354	26.469	7.969	3.546	50.369	1.730	48.640

Font: SOIB

QUADRE II-30. EVOLUCIÓ DE L'ATUR REGISTRAT A LES ILLES BALEARS PER SEXE (2007-2019)

	Total	Homes	Dones
2007	37.243	16.887	20.356
2008	49.111	25.428	23.684
2009	74.378	40.605	33.773
2010	82.882	44.540	38.342
2011	83.263	44.277	38.986
2012	87.544	45.728	41.816
2013	82.282	42.320	39.961
2014	75.405	37.529	37.876
2015	67.103	31.857	35.247
2016	58.316	27.015	31.302
2017	51.491	23.151	28.340
2018	48.641	21.506	27.135
2019	48.640	21.561	27.078

Font: SOIB

Pel que fa al perfil de les persones en situació d'atur de llarga durada, és majoritàriament femení (el 62,4% del total d'aturats de llarga durada són dones). A més, respecte del 2018, el descens ha estat més intens entre el col·lectiu masculí (-8,5%) que entre el femení (-7,1%) per sisè any consecutiu. S'ha de recalcar que es tracta de descensos molt importants, per sobre la caiguda del total d'atur registrat.

Per grups d'edat, el fet més significatiu és que un 70,6% del total dels aturats de llarga durada el 2019 és major de 45 anys, la qual cosa demostra les dificultats de reinserció d'aquest col·lectiu, atès que els aturats de més edat són un dels grups que presenten més problemes d'ocupabilitat. Respecte a l'any anterior, tots els grups d'edat han experimentat un descens i el més accentuat és el del grup més jove

—els menors de 25 anys (-17,4%)—, seguit del grup de 25 a 44 anys (-9,5%). Segons el nivell d'estudis, un 50,1% dels aturats de llarga durada no tenen estudis o just han assolit els estudis primaris, fet que també en dificulta l'ocupabilitat. Finalment, segons el sector econòmic, es veu com es dona una forta concentració d'aquestes persones en el sector serveis (76,7%). (Vegeu el quadre II-32.)

El gràfic IIA-9 compara l'evolució de l'atur segons les dues fonts disponibles, els registres dels SOIB i l'Enquesta de població activa. Segons l'EPA, l'any 2019 el nombre d'aturats augmenta un 4,2% respecte del 2018, mentre que segons els registres del SOIB es dona un estancament de les xifres. Hi ha diferències metodològiques importants entre ambdues fonts, entre d'altres, que l'EPA incorpora a la xifra d'aturats les

persones que cerquen feina activament i també els desanimats (que fa temps que no tenen feina i, com que no tenen dret a prestació, no s'apunten a les oficines com a demandants d'ocupació). (Vegeu el gràfic IIA-9.)

Finalment, cal comentar que les Illes Balears es caracteritzen per ser la comunitat autònoma amb el percentatge més alt d'estrangers sobre el total d'atur registrat. El 2019 suposen un 21,6% del total de persones en situació d'atur. En comparació, en el conjunt d'Espanya representen el 12,2%. En nombres absoluts, el total d'es-

trangers desocupats el 2019 és de 10.529, un 2,6% més que el 2018. Es tracta del primer increment interanual, després de vuit anys consecutius de descensos, si bé se situen per sota de la dada del 2008, concretament un -18,3%. D'aquests, un 41,6% són ciutadans de la Unió Europea i el 58,4% restant són extracomunitaris. Els aturats de nacionalitat espanyola, per la seva banda, experimenten un descens interanual, del 0,7%. A diferència dels estrangers, els aturats espanyols encara se situen per sobre de les xifres del 2008, concretament un 5,2%.

QUADRE II-31. ATUR DE LLARGA DURADA PER COMUNITATS AUTÒNOMES (2019)

	Atur	Atur de llarga durada	%
Espanya	3.148.752	1.255.327	39,9
Andalusia	779.988	305.318	39,1
Aragó	63.795	22.293	34,9
Astúries	70.533	31.838	45,1
Illes Balears	48.640	12.110	24,9
Illes Canàries	207.342	85.147	41,1
Cantàbria	35.863	13.003	36,3
Castella-la Manxa	168.370	70.437	41,8
Castella i Lleó	140.569	56.117	39,9
Catalunya	380.764	143.840	37,8
Comunitat Valenciana	363.036	149.808	41,3
Extremadura	98.596	36.400	36,9
Galícia	163.219	71.348	43,7
Madrid	344.266	132.685	38,5
Múrcia	99.580	40.420	40,6
Navarra	32.110	11.239	35,0
País Basc	115.458	56.799	49,2
La Rioja	15.605	5.659	36,3
Ceuta	11.610	6.386	55,0
Melilla	9.411	4.481	47,6

Font: INEM

QUADRE II-32. PERFIL DELS ATURATS DE LLARGA DURADA A LES ILLES BALEARS (2013-2019)

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Total d'aturats de llarga durada	29.512	27.309	23.505	19.522	15.703	13.585	12.544
Sexe							
Homes	14.309	12.819	10.310	8.134	6.240	5.154	4.714
Dones	15.203	14.490	13.196	11.388	9.463	8.431	7.830
Edat							
Menors de 25 anys	2.406	1.973	1.661	1.216	819	766	633
De 25 a 45 anys	11.488	9.444	7.191	5.538	4.047	3.378	3.057
Més de 45 anys	15.617	15.892	14.653	12.769	10.837	9.441	8.854
Nivell d'estudis							
Sense estudis	244	221	194	167	137	119	75
Estudis primaris	13.638	12.598	11.047	9.477	7.640	6.559	6.206
Estudis secundaris	13.156	12.244	10.416	8.417	6.784	5.888	5.267
Estudis superiors	2.474	2.247	1.848	1.461	1.141	1.019	996
Sector d'activitat							
Agricultura	360	447	479	402	299	218	190
Indústria	1.837	1.671	1.398	1.172	919	743	661
Construcció	5.335	4.508	3.317	2.551	1.852	1.445	1.304
Serveis	20.488	19.202	16.924	14.211	11.683	10.321	9.623
Sense ocupació anterior	1.492	1.481	1.387	1.187	950	858	766
Illa							
Mallorca	25.511	23.581	20.392	17.005	13.673	11.825	10.882
Menorca	1.850	1.679	1.373	1.124	917	789	757
Eivissa-Formentera	2.151	2.049	1.741	1.393	1.113	971	905

Font: SOIB

2.6.

LA CONTRACTACIÓ

L'any 2019 es registraren 520.066 nous contractes a les Illes Balears. Per tercer any consecutiu se superen el mig milió de contractes, tot i que el nombre del 2019 se situa un 1,8% per sota del 2018. Un 16,4% dels nous contractes registrats van ser indefinits i el 83,6% restant foren temporals. Respecte al 2018, la contractació indefinida ha baixat un 6,6%, mentre que la temporal ha experimentat un descens del 0,7%.

Per tipus de jornada, s'han registrat 331.829 nous contractes a temps complet, que representen el 63,8% del total dels contractes; 148.198 a jornada parcial (el 28,5% del total) i 38.956 fixos discontinus (el 7,5% del total). Respecte al 2018, tots els tipus de contractes experimenten descensos, sobretot els de jornada parcial (-2,6%), seguits dels contractes a temps complet (-1,6%) i, de manera més suau, els fixos discontinus (-0,9%).

Més en detall, experimenten un notable descens, dins la contractació indefinida a temps complet, els ordinaris (-10,8%) i els inicials bonificats (-87,4%). En canvi, pugen les conversions bonificades (+3,3%). Dins del grup de contractes temporals, només pugen els contractes a discapacitats (11,6%) i els d'obra i servei (0,7%), i cauen la resta, sobretot els d'interinitat (-3,0%), així com el conjunt de temporals a temps parcial (-1,4%). D'altra banda, baixen els contractes formatius (-12,3%) respecte al 2018 a causa del descens dels contractes de pràctiques, atès que pugen els de formació. (Vegeu el quadre II-33.)

Pel que fa a la durada dels contractes, del total de contractes temporals registrats a les Balears el 2019, un 15,4% és un contracte per a un o dos dies i, si se sumen els contractes de durada inferior als 16 dies, el percentatge s'eleva fins al 22,0%. És a dir, gairebé un de cada cinc contractes temporals registrats a les Balears tenen una durada inferior als 16 dies. Aquest percentatge el 2008 era del 13,6%. Ara bé, el 2019 gairebé la meitat de la contractació temporal —un 49,8%— té una durada superior als tres mesos o indeterminada, fet que no es donava des del 2008. (Vegeu el quadre II-34.)

D'altra banda, i en relació amb la curta durada dels contractes registrats, l'índex de rotació (equació entre el nombre de contractes temporals i el nombre de persones contractades amb contracte temporal) el 2019 se situa en els 2,02 contractes per persona contractada, un índex similar al dels anys anterior i molt per sobre de l'índex anterior al 2012. D'altra banda, la durada mitjana dels contractes el 2019 se situa en els 79,4 dies de mitjana, lleugerament per sota del valor del 2018. (Vegeu el gràfic II-2.)

Per sexe, el 2019 les dones han signat 236.464 contractes (el 45,5% sobre el total de contractació) i els homes, un total de 283.602 (el 54,5% restant). En termes interanuals, tant la contractació femenina com la masculina han experimentat descensos, a més molt similars, un -1,8% en el cas dels homes i un -1,7% en el de les dones. No hi ha diferències en el pes de la contractació indefinida sobre el total de contractes registrats, que és d'un 16,4% per als homes i un 16,5% per a les dones.

QUADRE II-33. CONTRACTES REGISTRATS A LES ILLES BALEARS PER MODALITAT DE CONTRACTACIÓ (2013-2019)

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	Var. 19-18	Var. (%)
Total de contractació	345.421	389.751	447.887	495.810	536.519	529.341	520.066	-9.275	-1,8
Contractes indefinits	37.535	46.409	52.641	64.266	76.859	91.480	85.436	-6.044	-6,6
A temps complet	14.010	18.022	21.345	26.561	31.890	37.280	33.652	-3.628	-9,7
Ordinaris	7.869	11.323	12.578	15.219	17.104	20.088	17.916	-2.172	-10,8
Conversió bonificat	75	69	85	109	194	181	187	6	3,3
Discapacitats (ordinaris i conversions)	94	125	147	178	199	201	198	-3	-1,5
Inicials bonificats	515	326	365	542	670	692	87	-605	-87,4
Conversió no bonificat	5.457	6.179	8.170	10.513	13.723	16.118	15.264	-854	-5,3
A temps parcial	9.677	10.398	10.593	11.830	13.236	14.896	12.828	-2.068	-13,9
Fix discontinu	13.848	17.989	20.703	25.875	31.733	39.304	38.956	-348	-0,9
Contractes de durada determinada	305.067	339.196	390.585	428.709	456.124	434.774	431.445	-3.329	-0,8
A temps complet	183.842	206.030	243.495	275.996	306.233	297.769	296.293	-1.476	-0,5
Obra i servei	61.557	70.905	85.956	92.221	103.116	103.054	103.726	672	0,7
Eventual per circumstàncies de la producció	105.290	116.550	137.338	163.814	183.867	175.035	173.514	-1.521	-0,9
Interinitat	16.632	18.193	19.833	19.528	18.774	19.160	18.581	-579	-3,0
Discapacitats	193	220	232	258	303	275	307	32	11,6
Altres	170	162	136	175	173	245	165	-80	-32,7
A temps parcial	121.225	133.166	147.090	152.713	149.891	137.005	135.152	-1.853	-1,4
Temps parcial	120.819	132.646	146.582	152.109	149.204	136.217	134.821	-1.396	-1,0
Jubilació parcial	266	371	364	455	503	575	251	-324	-56,3
Relleu	140	149	144	149	184	213	80	-133	-62,4
Contractes formatius	1.556	2.592	3.227	1.808	2.945	2.397	2.102	-295	-12,3
Formació	1.023	1.848	2.280	791	878	1.012	1.112	100	9,9
Pràctiques a temps complet	333	515	671	784	1773	1117	772	-345	-30,9
Pràctiques a temps parcial	200	229	276	233	294	268	218	-50	-18,7
Altres contractes	1.263	1.554	1.434	1.027	591	690	1.083	393	57,0

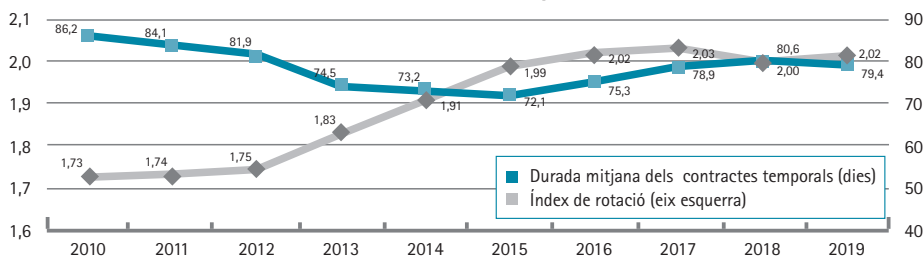
Font: SOIB

QUADRE II-34. CONTRACTACIÓ DE DURADA DETERMINADA REGISTRADA A LES ILLES BALEARS PER DURADA DEL CONTRACTE (2010-2019), EN PERCENTATGES

	1-2 dies	3-15 dies	16-30 dies	2-3 mesos	3-6 mesos	7-12 mesos	> 12 mesos	Indeterminats
2010	9,2	7,7	9,3	26,1	15,9	3,4	0,6	27,9
2011	9,6	8,0	9,1	26,2	17,0	3,5	0,5	26,2
2012	10,8	8,0	9,0	25,0	15,8	3,7	0,5	27,2
2013	13,5	7,9	8,7	24,1	15,9	3,5	0,3	26,1
2014	14,7	8,0	8,0	23,4	15,5	3,4	0,3	26,7
2015	14,7	7,9	7,9	22,7	15,3	3,5	0,3	27,8
2016	14,8	7,4	7,4	22,9	16,6	3,5	0,3	27,0
2017	15,4	6,6	6,7	22,4	17,9	4,2	0,4	26,5
2018	15,0	6,6	6,3	22,0	17,5	4,3	0,4	27,9
2019	15,4	6,7	6,2	22,0	17,6	4,4	0,3	27,5

Font: SOIB

Gràfic II-2.
Índex de rotació: nombre de contractes temporals dividit per persones contractades amb contracte temporal (2009-2018)

Pel que fa a les deu ocupacions amb més contractes registrats el 2019, el primer fet que cal destacar és la superioritat de les ocupacions que s'engloben dins els serveis, especialment en el cas de les dones, ja que totes pertanyen a aquest sector. En el cas dels homes, tot i ser majoria les dels serveis, també hi ha ocupacions incloses en la resta de sectors econòmics. (Vegeu el quadre II-35.)

Les dones concentren el 63,1% del total de la contractació registrada el 2019 en deu ocupacions, concretament 149.117 contractes. Les tres ocupacions més contractades mostren un pes superior al 10% del total de la contractació, de manera que en conjunt suposen un 45,2% del total. És a dir, aquestes tres ocupacions agrupen pràcticament la meitat dels contractes signats durant el 2019. Són les següents: cambres

(representen el 19,2% de la contractació femenina), personal de neteja (el 15,2%) i venedores de botigues i magatzems (el 10,8%). D'aquestes deu ocupacions, cinc

corresponen a feines de mitjana qualificació (grups 4-8 de la CNO-11), tres a feines no qualificades (grup 9) i les dues restants a feines d'alta qualificació (grups 1 a 3).

QUADRE II-35. LES DEU OCUPACIONS MÉS CONTRACTADES A LES ILLES BALEARS PER SEXE (2019)

Dones	Absoluts	%	Acumulat
Total de contractació de dones	236.464	100,0	–
Total de les deu ocupacions	149.117	63,1	–
Cambreres assalariades	45.381	19,2	19,2
Personal de neteja d'oficines, hotels i altres establiments similars	36.021	15,2	34,4
Venedores de botigues i magatzems	25.525	10,8	45,2
Empleades administratives amb tasques d'atenció al públic (ncaa)	9.210	3,9	49,1
Ajudants de cuina	8.482	3,6	52,7
Monitores d'activitats recreatives i d'entreteniment	7.743	3,3	56,0
Cuineres assalariades	5.438	2,3	58,3
Empleades domèstiques	4.079	1,7	60,0
Empleades d'agències de viatges	3.659	1,5	61,5
Coreògrafes i ballarines	3.579	1,5	63,1

Homes	Absoluts	%	Acumulat
Total de contractació d'homes	283.602	100,0	–
Total de les vint ocupacions	146.381	51,6	–
Cambrers assalariats	44.062	15,5	15,5
Paletes	21.800	7,7	23,2
Peons de la construcció d'edificis	14.693	5,2	28,4
Cuiners assalariats	12.579	4,4	32,8
Ajudants de cuina	12.495	4,4	37,2
Peons de les indústries manufactureres	10.377	3,7	40,9
Venedors de botigues i magatzems	8.676	3,1	44,0
Compositors, músics i cantants	8.273	2,9	46,9
Personal de neteja d'oficines, hotels i altres establiments similars	7.321	2,6	49,5
Conductors assalariats d'automòbils, taxis i furgonetes	6.105	2,2	51,6

Font: SOIB

QUADRE II-36. NOMBRE DE CONTRACTES REGISTRATS A TREBALLADORS ESTRANGERS A LES ILLES BALEARS I A ESPANYA PER ZONES DE PROCEDÈNCIA (2019)

	Illes Balears		Espanya	
	Absoluts	%	Absoluts	%
Total	155.690	100,0	4.343.888	100,0
Unió Europea	68.437	44,0	1.388.195	32,0
No UE	87.253	56,0	2.955.693	68,0

Font: SOIB

En el cas dels homes, les deu ocupacions més contractades representen el 51,6 % del total dels contractes. Es dona, per tant, una menor concentració dels contractes en poques ocupacions que en el cas de les dones. Tanmateix, les tres ocupacions amb més contractació sumen el 28,4 % i són: cambrers (15,5 %), paletes (7,7 %) i peons de la construcció (5,2 %), les mateixes que els dos anys anteriors. Per nivell de qualificació, cinc responen a ocupacions de mitjana qualificació (grups 4-8); quatre són ocupacions no qualificades (grup 9), i la resta, del grup d'alta qualificació (1 a 3).

Finalment, el 2019 es registren 155.690 contractes a treballadors estrangers a les Illes Balears, la qual cosa suposa un 29,9 % del total de nous contractes registrats. En comparació, en el conjunt d'Espanya, el pes dels contractes a treballadors estrangers sobre el total és del 19,3 %. Del total de contractes a persones estrangeres registrats a les Balears el 2019, el 56,0 % va correspondre a treballadors de fora de la Unió Europea, i la resta, el 44,0 %, a treballadors europeus. En termes interanuals, els contractes a persones estrangeres creix un 3,5 %, mentre que cauen els contractes a treballadors de nacionalitat espanyola (-3,9 %), fet que explica l'increment del

pes de contractes a treballadors estrangers del 28,4 % el 2018 al 29,9 % el 2019. (Vegeu el quadre II-36.)

2.7.

SALARIS I COST LABORAL

Segons les dades de l'enquesta trimestral del cost laboral publicada per l'INE, el cost salarial total mitjà per treballador a les Illes Balears és de 1.872,6 euros el 2019, un 4,2 % per sota de la mitjana nacional (1.955,2 euros). Habitualment les retribucions a les Illes se situen per sota de la mitjana nacional, fet que es pot atribuir a l'especialització en activitats del sector de serveis, que requereixen una qualificació baixa o mitjana, la qual cosa limita les retribucions que es perceben.

Respecte al 2018, s'observa com la reactivació econòmica s'ha traslladat als salaris i totes les comunitats autònomes experimenten increments salarials. Ara bé, el cost salarial total de les Illes Balears presenta un augment del 0,4 %, molt per sota de la mitjana nacional (+1,9 %). Aquest discret creixement augmenta les

diferències amb la mitjana nacional i els diferencials amb les comunitats autònomes amb els salaris més alts. Per exemple, les Illes Balears se situen a 24 punts de Madrid, que és la comunitat amb els salaris més alts respecte a la mitjana (119,8%). (Vegeu el quadre II-37.)

D'altra banda, l'any 2017 l'Ibestat comença a elaborar l'índex de costos laborals de les Illes Balears (ICLIB). Es construeix amb la finalitat d'obtenir un indicador de l'evolució del cost laboral en què no intervinguin els

possibles canvis en la composició del mercat laboral. En aquest sentit, l'ICLIB es construeix com un índex encadenat de Laspeyres a partir de la informació proporcionada per l'enquesta trimestral de costos laborals. Així s'omple un buit d'informació salarial que hi havia fins al moment, ja que la composició del mercat laboral segons el tipus de jornada o la branca d'activitat pot afectar artificialment l'evolució agregada dels salaris. A més, la Direcció General de Model Econòmic i Ocupació corregeix l'ICLIB dels efectes estacionals i de calendari.

QUADRE II-37. COST SALARIAL TOTAL PER TREBALLADOR I COMUNITAT AUTÒNOMA (2018-2019)

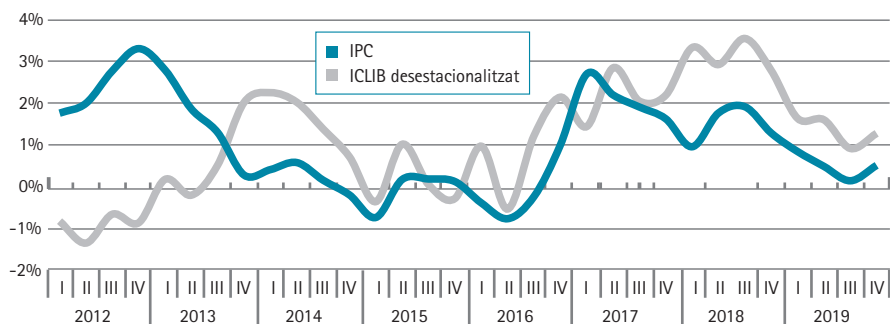
	Mitjana 2018	Mitjana 2019	% variació
Total	1.919,4	1.955,2	1,86
Andalusia	1.670,5	1.705,3	2,08
Aragó	1.818,3	1.883,9	3,61
Astúries	1.950,4	2.007,9	2,95
Illes Balears	1.865,0	1.872,6	0,41
Illes Canàries	1.624,4	1.643,9	1,20
Cantàbria	1.836,9	1.881,8	2,44
Castella-la Manxa	1.717,8	1.750,5	1,90
Castella i Lleó	1.677,6	1.700,8	1,38
Catalunya	2.050,9	2.098,1	2,30
Com. Valenciana	1.706,7	1.729,8	1,36
Extremadura	1.553,8	1.597,6	2,82
Galícia	1.703,1	1.762,2	3,47
Madrid	2.313,3	2.342,7	1,27
Múrcia	1.683,6	1.696,9	0,79
Navarra	2.082,2	2.121,6	1,89
País Basc	2.258,3	2.289,9	1,40
La Rioja	1.731,0	1.773,0	2,42

Font: Enquesta trimestral del cost laboral, INE

El gràfic mostra l'evolució dels costos laborals i l'índex de preus de consum al llarg del període 2012-2019. La pèrdua de poder adquisitiu per part dels treballadors és molt clara fins al 2013 (-5,9%), i en especial el 2012 (un -3,4% només en un any), quan es registren caigudes de l'ICLIB, mentre que l'IPC augmenta a un ritme superior al 2% interanual. Únicament el 2014, el 2016 i el

2018 les taxes de variació de l'ICLIB-D se situen per sobre de les de l'IPC a tots els trimestres de l'any, una circumstància que es torna a produir el 2019. Ara bé, els increments del 2019 no són tan intensos com els que es donaren el 2018, quan l'ICLIB —corregit d'efectes estacionals i de calendari— va experimentar els increments més alts de la sèrie històrica. (Vegeu el gràfic II-3.)

Gràfic II-3
Variació interanual de l'ICLIB desestacionalitzat i de l'IPC a les Illes Balears per trimestres (2012-2019)

Font: Direcció General d'Ocupació i Economia a partir de les dades de l'Ibestat i de l'INE

3.

POLÍTiques ACTIVES D'OCUPACIÓ

Les polítiques actives d'ocupació (PAO) inclouen un conjunt de programes i actuacions adreçades a facilitar l'accés al mercat de treball de les persones en atur, mitjançant accions de millora de la seva ocupabilitat i d'intermediació entre oferta i demanda d'ocupació. A les Balears s'emmarquen en diferents plans autonòmics: Pla d'Ocupació de Qualitat de les Illes Balears 2017-2020, Pla d'Autoocupació i

Foment de l'Emprenedoria de les Illes Balears 2017-2020 i Pla Integral de Formació Professional 2018-2021.

En aquest capítol s'utilitza com a principal font d'informació l'informe sobre polítiques actives d'ocupació de 2018¹² i a l'apartat de «Formació professional per a l'ocupació» s'empra, de manera complementària, l'informe sobre avaluació de

12. Pou, L. (dir.) (2019). *Polítiques actives d'ocupació a les Illes Balears 2018*, SOIB, Conselleria de Treball, Comerç i Indústria. [<https://soib.es/avaluacions-i-resultats-clau/>]